

Prædiken til 3. søndag efter påske

Joh. 14, 1-11

Vi er stadig i tiden mellem påsken og pin- sen. Bevæger os i lyset af påskens begiven- heder – den mest dramatiske uge i historien. Med begivenheder, som vi ikke rigtig kan fatte omfanget af. Om Judas, der forråder Jesus, sin bedste ven. Om Gud, der lader til at acceptere, at hans egen elskede søn skal hånes, spottes, piskes og henrettes på et kors, naglet fast med store søm. Gud griber ikke ind, men lader det ske. Men påsken er også fortællingen om den tomme grav og opstandelsen søndag morgen, der sprænger alle rammer for, hvordan vi normalt opfatter tingenes sammenhæng og hvad vi mener kan lade sig gøre.

Nu, lidt på afstand af påsken, kan vi se tilba- ge i stadig undren over det skete. Hvad skul- le det til for? Hvad er perspektiverne? Hvad er det, Gud vil fortælle os, der er så vigtigt for os, at han vælger at gå i døden for det? Jesus, Guds søn, der hænger på korset lang- fredag, kaldes et sonoffer. I ham forsones vi med Gud, i hans død betales en løsesum, så vi går fri, ligesom der også før i tiden blev betalt en løsesum, når en slave skulle frigi- ves. Der må altså have været noget galt i forholdet mellem Gud og menneske, et brudt forhold der skal rettes op. Spørgsmålet er så,

hvad det er, vi er fanget i, siden vi skal kø- bes fri. Hvori bruddet består mellem Gud og menneske.

Og der gives med dagens tekster et forslag til løsning på disse spørgsmål. Det er forskel- len på en gud, der til Moses siger: ”Jeg er den, jeg er”, og på en gud, der siger ”Jeg er”, men ikke nøjes med det, men siger til apostlen Thomas: ”Jeg er vejen sandheden og livet” og til Filip: ”Den, der har set mig, har set Faderen.” Og andetsteds giver ud- tryk for, at han er kærlighed. Det er altså forskellen på at holde noget skjult og undla- de at sige, hvem man er, og så at sige, hvem man er og lægge det åbent frem.

Og til det skjulte, det hemmelige, hører tviv- len, frygten og angsten for det ukendte. Og for trods alt at komme lidt til rette med det har vi gennem tiden fundet på, hvad det så er, den Gud er, der viste i tornebusken for Moses. Vi har derved skabt et billede af Gud, som vi som mennesker mener at have brug for, et billede vi synes fornuftigt og kan genkende os selv i. Det er et billede, hvis omdrejningspunkt er retfærdighed, magt, underdanighed og frygt, velsignelse og vre- de, fordi vi i vores verden har det sådan, at uretfærdighed og overtrædelser af Guds bud

må have konsekvenser, fordi der – ligesom det gælder for enhver anden lov – er udstukket en straf ramme, som skal følges. Det er derfor også et billede af Gud som en magt, der står bag alt og styrer alt, både godt og ondt, det første brugt som manifestation af hans velsignelse, det sidste som straf og tilrettevisning af mennesket, når det farer vild og handler forkert. Det er også inden for dette billede, vi siger, at der er ikke noget, der er tilfældigt, alt er bestemt af Gud, og alt har derfor en mening, også selv om vi kan have svært ved at se det.

Man har traditionelt fortolket det sådan, at når ulykkerne rammer os, høsten slår fejl, vi går konkurs, går fra hinanden, bliver syge eller det der er værre, så må det være den mægtige Gud, der straffer for at irettesætte, fordi vi har fortjent det, fordi der må være retfærdighed til, fordi vi så kan lære at forbedre os. Det kan umuligt være tilfældigt, tænker vi uvilkårligt. Det har mening, alting hænger sammen og kan forklares.

Men i lyset af dagens ord er jeg kommet i tvivl, om det nu også hænger sådan sammen. Altså at det meste i vores liv, både godt og ondt, som noget meningsfuldt er tilrettelagt og bestemt af Gud, der vel at mærke har al mulig god grund til at være vred.

Der er ikke mere at sige om Gud Fader, end vi kan se i Jesus. Derfor denne korrektion til apostlen Filip der ikke kan slippe det gamle gudsbillede og ikke kan begribe og tro, at det er Faderen, han ser, når han har Jesus foran sig. For Jesus er jo ikke vred, han straffer ikke. Gud straffer ikke, Gud har ikke vrede som egenskab. Og spørgsmålet er, om han nogensinde har haft det.

Man har forsøgt forskellige tolkninger af langfredags begivenheder, og en af disse tolkninger er kommet frem til, at Gud selv ofrer sig for at sone sin egen vrede. Han lader det gå ud over sig selv, i skikkelse af sin egen søn, og ser derefter bort fra sin vrede mod os mennesker. Og man har i lyset af påskedag sagt, at Gud har valgt at dispensere fra sin ultimative straf over mennesket og overvinde døden og lade opstandelse og evigt liv sejre. Over for os mennesker har Gud ændret sindelag og ser bort fra sin vrede for entydigt at vælge kærligheden til: Gud er kærlighed, hedder det derfor i Det nye Testamente.

Men jeg er kommet i tvivl: I tvivl, om vrede nu også er en egenskab hos Gud. Eller om det er noget, vi har fundet på for at forklare og give de ulykker mening, der tilfældigt rammer os. Eller fordi vi lever i samfund, hvor overtrædelser må have konsekvenser. At vi har tillagt Gud vrede som en egenskab er ikke så mærkeligt. Guds historie med menneskene er i Det gamle Testamente fuld af vredesytringer – tænk blot på historien om Noas ark og regnbuen, som Gud sætter på himlen, så den kan minde ham om, at han har lovet at tøjle sin vrede, i hvert fald i universel skala. Jødernes historie er i høj grad kendetegnet ved, at Gud indimellem lader sin vrede gå ud over dem for at irettesætte dem, når de har fejlet, og lede dem ind på det rette spor igen. Det sker netop gennem fejlslagen høst, hungersnød, epidemier, krig og fordrivelse. Sådan tolker vi det onde som et redskab for Guds vrede.

Jeg er kommet i tvivl om hele dette tolkningsmønster, hvor vi tillægger Gud en

egenskab, han måske ikke har, gør ham til noget andet, end han er, og dertil lægger alt for meget betydning i ellers tilfældige og naturlige hændelser. Vi tolker Gud som en straffende og retfærdig hersker, skaber afstand til ham i frygt for konsekvenserne for vores handlinger, og vi bliver blinde for Guds sande natur, den han viser os sig i Kristus: At han er kærlighed, har uendelig omsorg for sin skabning, at han er opnåelig og ikke befinder sig langt, langt væk, men er, som vi siger inden vi går til alters, til stede midt i blandt os. Lyslevende lige foran os som han er det over for apostlene Thomas og Filip. Altså er selve kærlighedens kilde til stede midt i blandt os.

Måske består forsoningen i, at Gud gør os utvetydigt opmærksom på, at vi har taget fejl angående hans væsen. At han derved gør sig nærværende i vores liv, som han gør det i dåben, i sit ord til os, og ikke mindst i nadveren. Han er nærværende i sin Ånd og er til stadighed klar til at gøre kærlighedens gerning hos os. Gentage at han er nær, at han følger os, at han giver os mod til at gå vejen med ham, kærlighedens og forsoningens vej, sandhedens og livets vej.

Og det ændrer fundamentalt tilværelsen for os. Vi kan følge Kristus, kærlighedens og tilgivelsens kilde og på den måde være hyrder for hinanden. Under loven og med tankerne fæstnet på straf, er vi derimod på vej væk fra, hvad det vil sige at være menneske. Og hvad værre er: vi begynder at frygte Gud og hans vrede, og gør ikke længere ting af lyst men af ulyst, angste som vi er blevet for straffen. Det kan komme så vidt, at vi nærer mistro til hinanden, lur på hinandens fejl,

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

føler os opstemte over andres ulykke – ”ha, der er nogen, der har det værre”. Vi er hastigt på vej væk fra, hvad det vil sige at være menneske, en skabning som Gud har givet evnen til at elske og til at blive elsket.

Jeg fornemmer, at det er denne fejltolkning af Guds væsen, Gud reagerer på. At vi har udnyttet ordene ”Jeg er ...” og fyldt prædikaten ud med fænomener, der er fremmede for Guds væsen, herunder egenskaben vrede og på den måde i vores forståelse af Gud er kommet på afstand af ham, er løbet væk fra ham.

I påsken viser han os derimod, at han står med åbne arme og tager imod os, når vi farer aldeles vild i vores liv. At han er villig til at gå så langt i sin kærlighed til os mennesker, at det er selvudslettende, helt indtil døden på et kors. Guds væren er mildhed, overbærenhed, tilgivelse, ja endog tilgivelse af ham, der forrødte ham, ja endog over for dem, der slog ham ihjel langfredag. Så vidt rækker Guds omsorg for os mennesker. Så opleves han igen som nærværende, en kilde til glæde i vores liv med hinanden, en kilde til at kærlighed og omsorg kan blomstre. At alting opleves som nyt, i himlen og på jorden. Det er opstandelsens budskab søndag morgen, da man fandt graven tom, at vi kan få livet igen, at der kan skabes liv af døde. Og så kan det sagtens være, at vi mange gange kommer til at løbe langt væk i vores fejlfortolkninger af vores liv, af Guds væsen og hans vilje med os, og ikke tør vende om. Men påsken fortæller os, at det kan vi roligt gøre, for Gud står der med åbne arme, uden bebrejdelser og vrede, men i ren kærlighed og glæde. Amen.

Jesper Hyldahl

Tyrsted-Uth

Salmer:

722, 56, 355, 613, 14